

2. Мацюк І.М. Методичні вказівки до практичних робіт студентів за дисципліною «Технічна біоніка», що навчаються за освітньою програмою «Промислова естетика і сертифікація виробничого обладнання» спеціальності 132 «Матеріалознавство» / І.М. Мацюк, Е.М. Шляхов – Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Д. : НТУ «ДП», 2019. – 18 с.

УДК 378.147+001.811:025.5

ПУБЛИКАЦИОННАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ СТУДЕНТОВ

В.Е. Олишевская¹, Т.А. Недайвода²

¹кандидат технических наук, доцент кафедры автомобилей и автомобильного хозяйства, Национальный технический университет «Днепропетровская политехника», г. Днепр, Украина, e-mail: olishevskava.valentina@gmail.com

²заведующая справочно-библиографическим отделом научно-технической библиотеки, Национальный технический университет «Днепропетровская политехника», г. Днепр, Украина, e-mail: nedaivoda.ta@nmu.one

Аннотация. Выполнено библиографическое описание часто используемых в студенческих работах первоисточников, которое соответствует ДСТУ 8302:2015. Приведенные примеры грамотного библиографического описания трудов облегчают восприятие материала, сокращают время на ознакомление и повышают публикационную компетентность студентов в условиях дистанционного научно-образовательного процесса.

Ключевые слова: публикационная компетентность, информация, библиографическое описание.

PUBLICATION COMPETENCE OF STUDENTS

V.E. Olishavska¹, T.O. Nedaivoda²

¹Ph.D., Associate Professor of Automobiles and Automobile Economy Department, Dnipro University of Technology, Dnipro, Ukraine, e-mail: olishevskava.valentina@gmail.com

²Manager of the Reference and Bibliographic department of Scientific and Technical Library, Dnipro University of Technology, Dnipro, Ukraine, e-mail: nedaivoda.ta@nmu.one

Abstract. Bibliographic description of the original sources often used in student works, which corresponds DSTU 8302:2015, is executed. The resulted examples of competent bibliographic description of labours facilitate perception of material, abbreviate time on the acquaintance and promote the publication competence of students in the conditions of the controlled from distance scientifically-educational process.

Keywords: publication competence, information, bibliographic description.

Введение. Важнейшей категорией образовательного процесса является компетентность студентов как способность успешно учиться, осуществлять профессиональную деятельность на основе теоретических знаний, практических умений, творческого мышления и других качеств личности [1].

Новые возможности для самообразования и творчества студентов дает дистанционное образование, обеспечивающее легкость и высокую скорость получения информации, различной по способу восприятия, форме представления, назначению, значению.

Доступность информации и возможность ее передачи усиливают значение понятий «истинность информации», «интеллектуальная собственность», «плагиат», «академическая добропорядочность».

Распространенными причинами плагиата в студенческих работах являются недостаточное понимание важности ссылки на первоисточник и не правильное оформление ссылки на работы других авторов.

Информационно-коммуникационные технологии и работа с информацией требуют формирования публикационной компетентности студентов, особенно важной и актуальной в условиях дистанционного обучения.

Цель работы. Повышение публикационной компетентности студентов в условиях дистанционного научно-образовательного процесса на примерах библиографического описания первоисточников в соответствии с ДСТУ 8302:2015.

Материал и результаты исследований. Работа с информацией в рамках академической добропорядочности требует обязательного выполнения библиографического описания первоисточников.

Библиографическое описание – это вид свертывания информации, содержащий необходимый и достаточный минимум сведений о документе и позволяющий идентифицировать его в потоке информации.

Студенты, выполняющие библиографическое описание, часто допускают неточности, которые обусловлены несколькими факторами:

✓ необходимостью изучения стилей библиографического описания и затрат большого количества времени;

✓ одновременным действием двух Национальных стандартов по оформлению библиографической информации в научных работах (ДСТУ 8302:2015 и ДСТУ ГОСТ 7.1:2006) [2-3];

✓ наличием более 6 тысяч разных правил (стилей) цитирования трудов в научных работах (например, стиль цитирования Ассоциации современного языка (MLA Citation Style), стиль цитирования Института инженеров электротехники и электроники (IEEE Citation Style), Гарвардский стиль цитирования (Harvard Citation Style) и пр. [4]);

✓ необходимостью описания источников, представленных в электронном виде (электронных ресурсов).

Первоисточники, используемые студентами нашего вуза в индивидуальных, курсовых и дипломных работах, указываются в параграфе «Перелік джерел посилання» и оформляются в соответствии со стандартами ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання, ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила, ГОСТ 7.12-93 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила [2, 5, 6].

Библиографическое описание электронных ресурсов подчиняется общим правилам стандартного библиографического описания, но имеет ссылку на электронный адрес.

Разработанные в данной статье примеры библиографического описания первоисточников, позволяющие студентам самостоятельно оформлять ссылки на труды других авторов, для легкости восприятия материала сведены в табл. 1.

Таблица 1 – Примеры библиографического описаний первоисточников

***Характеристика
первоисточника***

Примеры оформления

Печатные издания (книги)

Книга одного автора

Захаркін О. У. Технологічні основи машинобудування (основні способи обробки поверхонь та технологічні обробляючі системи для їх реалізації) : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2011. 136 с.

Книга двух авторов

Колосюк Д. С., Зеркалов Д. В. Експлуатаційні матеріали : підручник. 2-ге вид., доп. Київ : Арістей, 2005. 241 с.

Книга трех авторов

Бойченко С. В., Иванов С. В., Бурлака В. Г. Моторные топлива и масла для современной техники : монография. Київ : Изд-во Национального авиационного университета, 2005. 216 с.

Книга, имеющая более трех авторов

Четыре автора:

ров, а также сборники, справочники

Півняк Г., Шкрабець Ф., Нойбергер Н., Ципленков Д. Основи вітроенергетики : підручник. Дніпропетровськ : Нац. гірн. ун-т, 2015. 335 с.

Пять авторов и больше:

Калинина Н. Е., Калинин В. Т., Вилищук З. В. и др. Наноматериалы и нанотехнологии: получение, строение, применение : монография. Днепропетровск : Изд-во Маковецкого, 2012. 192 с.

Стукало Н. В., Ковальчук К. В., Литвин М. В. та ін. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання : методичн. посіб. Від. за випуск К. В. Ковальчук. Дніпропетровськ : Издательство ДНУ ім. О. Гончара, 2013. 44 с.

Книга, переведенная с иностранного языка

Указывается язык и переводчик:

Автомобильный справочник. 3-е издание / пер. с англ. Фирма «Bosch». Москва : За рулем, 2012. 1274 с.

Многотомные издания

Документ в целом

Борисевич В. К., Виноградский А. Ф., Карпов Я. С. и др. Конструкционное материаловедение : ученик : в 2 кн.

Борисевич В. К., Виноградский А. Ф., Карпов Я. С. и др. Конструкционное материаловедение : ученик : в 2 кн. / Под общ. ред. А. Ф. Виноградского, Я. С. Карпова, Н. И. Семишова. Харьков : Национальный аэрокосмический университет им. Н. Е. Жуковского «Харьковский авиационный институт», 2001. Кн. 1.: Металлы и сплавы. 456 с.

Отдельный том

Борисевич В. К., Виноградский А. Ф., Карпов Я. С. и др. Конструкционное материаловедение : ученик : в 2 кн. / Под общ. ред. А. Ф. Виноградского, Я. С. Карпова, Н. И. Семишова. Харьков : Национальный аэрокосмический университет им. Н. Е. Жуковского «Харьковский авиационный институт», 2002. Кн. 2.: Неметаллы и композиты. 342 с.

Сукач М. К., Сидоренко В. П., Аржаев Г. О. та ін. Автомобільні експлуатаційні матеріали : навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ : Університет «Україна», 2006. Ч. 1: Паливно-мастильні матеріали та спеціальні рідини. 256 с.

Составные части документов

Статья из журна-
нала (один автор)

Олишевская В. Е. Повышение ресурса горно-металлургического оборудования обработкой трибологических узлов геомодификаторами трения. *Металлургическая и горнорудная промышленность*. 2007. № 2. С. 82-84.

Статья из жур-
нала (два или три
автора)

Савченко А. А., Олишевская В. Е. Определение факторов, влияющих на коэффициент сопротивления качению массивных высокоэластичных шин. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2009. № 10. С. 73-75.

Статья из жур-
нала (четыре ав-
тора и больше)

Pivnyak G. G., Sakhno V. P., Kravets V. V., Bas K. M. Method for determining high-speed vehicle contact forces of the ground transport. *Naukovyi Visnyk NHU*. 2019. № 1. P. 55-61.

Калинина Н. Е., Носова Т. В., Калинин А. В и др. Обработка свариваемых алюминиевых сплавов тугоплавкими модификаторами – эффективный способ повышения свойств. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Ракетно-космічна техніка*. 2019. № 4. Т. 27. вип. 22. С. 74-78.

Статья из сбор-
ника

Кривда В. В. Параметры автомобильно-железнодорожной перегрузочной площадки при использовании карьерного автотранспорта с механизмом изменения центра масс. *Геотехническая механіка : межвед. сб. науч. трудов*. № 111. Днепропетровск, 2013. С. 58-66.

Олишевская В. Е., Гаркавенко Д. В., Сташевская И. В., Черкашин М. О. Особенности определения нанотвердости металлов и сплавов. *Системне проектування та аналіз характеристик аерокосмічної техніки : зб. наук. праць*. Дніпро : Ліра, 2019. т. XXVII. С. 105-112.

Материалы
конференций
(тезисы, доклады)

Олішевська В. Є., Бас К. М., Гололобов О. Б. Відновлення трибосполучень геомодифікаторами тертя. *12 міжнародний симпозиум укр. інженерів-механіків у Львові : тези доповідей*. м. Львів, 28-29 травня 2015 р. Львів, 2015. С. 131-132.

Олишевская В. Е., Кармановский В. О. Интерактивная форма обучения на примере темы «Автомобильные топлива». *Наукова весна 2015 : матеріали VI-ї всеукр.*

наук.-техн. конф. студентів, аспірантів і молодих учених, м. Дніпропетровськ, 1-2 квіт. 2015 р. Дніпропетровськ, 2015. С. 5-11.

Иностранные источники

Книга

Kravets V., Kravets T., Burov O. Monomial (1,0,-1)-Matrices-(4x4). Part 2. Application to the Rotation in Space. LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. 92p.

Статья из
иностранного журна-
ла

Pivnyak G. G., Kravets V. V., Bas K. M. et el. Analysis of Cost Efficiency in the Context of a Filling and Charging Station for Hybrid Vehicles. *Mechanics, Materials Science & Engineering Journal*. 2017. Vol. 13. P. 188-197.

Нормативные документы

Стандарт

ДСТУ 7687:2015. Бензини автомобільні Євро. Технічні умови. [На заміну ДСТУ 4839:2007; чинний від 2016-01-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2015. 20 с. (Національний стандарт України).

Норматив

Правила дорожнього руху : затв. Постановою Кабінету Міністрів України № 1306 від 10 жовт. 2001 р. : зі змін. та допов. : відповідає офіц. тексту. Київ : Укрспецвидав, 2017. 63 с.

Патент

Задня підвіска вантажного автомобіля з електромеханічною трансмісією: пат. 79872 Україна: МПК В62D 21/00, В60G 21/00. № 102793; заявл. 23.07.2012; опубл. 12.08.2013, Бюл. № 15. 4 с.

Нормы

СОУ – Н МПП 73.020 – 078 -2: 2008. Норми технологічного проектування гірничодобувних підприємств із відкритим способом розробки родовищ корисних копалин. Частина II. Т. 1. Відкриті гірничі роботи. Київ : Міністерство промислової політики України, 2008. 714 с.

Неопубликованные документы

Диссертация

Кривда В. В. Обґрунтування раціональних параметрів систем розробки глибокого кар'єру при застосуванні автосамоскидів вдосконаленої конструкції : дис. ... канд. техн. наук : 05.15.03 / ДВНЗ «Національний гірничий університет». Дніпропетровськ, 2015. 212 с.

Автореферат

Кривда В. В. Обґрунтування раціональних параметрів систем розробки глибокого кар'єру при застосуванні автосамоскидів вдосконаленої конструкції : автореф. дис. ... канд. техн. наук : 05.15.03. Дніпропетровськ, 2015. 21 с.

Электронные информационные ресурсы

- Книга* Чабанний В.Я., Магопечь С.О., Мажейка О.Й. та ін. Ремонт автомобілів: навч. посіб. / за ред. В. Я. Чабанного. Кіровоград: Кіровоградська районна друкарня, 2007. Книга 1. 720 с.
URL: http://library.kr.ua/elib/chabanniy/Chabanniy_Remont_avto_kn1.pdf (дата звернення: 7.04.2020).
- Статья из журнала* Олишевская В.Е., Савченко А.А., Куанышев М.К. Повышение качества сборочных работ резьбовых соединений при выполнении технического обслуживания и текущего ремонта автомобилей. *Вестник Актюбинского регионального государственного университета имени К. Жубанова*. 2015. № 1. С. 52–58. URL: <http://rmebrk.kz/journals/3275/1200.pdf> (дата звернення: 7.04.2020).
- Норматив* Про Правила дорожнього руху : затв. Постановою Кабінету Міністрів України № 1306 від 10 жовт. 2001 р. Дата оновлення 07.03.2020.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#n16> (дата звернення: 07.04.2020).
- Рабочая программа дисциплины* Олішевська В. Є. Робоча програма навчальної дисципліни «Конструкційні та експлуатаційні матеріали в автомобільній галузі» для бакалаврів спеціальності 274 Автомобільний транспорт. Дніпро : НТУ «ДП», 2019. 18 с. URL: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/155088> (дата звернення: 7.04.2020).
- Методические рекомендации* Олішевська В. Є. Конструкційні та експлуатаційні матеріали в автомобільній галузі : методичні рекомендації до виконання індивідуальних робіт для бакалаврів спеціальності 274 Автомобільний транспорт. Дніпро : НТУ «ДП», 2018. 44 с.
URL: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/152194> (дата звернення: 07.04.2020).

В «Переліку джерел посилання» бібліографічні посилання рекомендується приводити в порядку першого упоминання в тексті індивідуальної, курсової або дипломної роботи. При цьому, мовою бібліографічного описування, як правило, відповідає мові вихідних даних первинного джерела.

Оформление ссылок в *тексте* индивидуальной, курсовой или дипломной работы на первоисточник, включенный в параграф «Перелік джерел посилання», осуществляется следующим образом: на один документ – номер первоисточника (из параграфа «Перелік джерел посилання») заключается в тексте в квадратные скобки, например: [18], на несколько трудов – ссылки перечисляются через запятую, например, [18, 20-24, 26, 108].

Выводы. В работе разработано корректное библиографическое описание первоисточников в примерах, которое позволяет студентам без ошибок и без затрат времени оформить «Перелік джерел посилання» в индивидуальных, курсовых и дипломных работах в соответствии со стандартом ДСТУ 8302:2015. Умение правильно оформлять библиографическое описание играет важную роль в формировании публикационной компетентности и академической добропорядочности студентов.

ЛИТЕРАТУРА

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 18.03.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Уведено вперше; чинний від 4-03-2016]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с. (Інформація та документація).
3. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
4. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – Електрон. вид. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – 117 с.
5. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 23-08-2013]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 18 с. (Інформація та документація).
6. ГОСТ 7.12—93. Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила. [Дата введения 1995-07-01]. Изд. офиц. Минск : Межгосударственный совет по стандартизации, метрологии и сертификации, 2008. 15 с. (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу) (Межгосударственный стандарт).